

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 5 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 42.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1910

Leto XXIII.

Enkrat je bil en Gangl.

Skrbnega očeta vpraša prijatelj: »Kako učiš svoje otroke, da so tako pridni in te tako radi ubogajo?« — Oče mu odvrne: »Na dva načina; če ne gre od spred (pri tem pokaže na čelo), pa mora iti od zad« (pri tem zamahne z roko). Ta lepi odgovor nam prihaja na misel, ko gledamo pred seboj številke oddanih glasov pri torkovi državnozborni volitvi na Dolenjskem. Liberalci so se zopet neizrekljivo osramotili. Na kupe papirja so pomazali in ga vsiljevali volivcem, pili in kleli so, da je vse pokalo; učitelji, liberalni krčmarji, študentje in tudi uradniki so agitirali, da so jih jeziki boleli, kandidat Gangl je porabil ves svoj čas za shode in agitacijo; z njim vred so krošnjariji ljubljanski liberalni prvaki, s samim prečastitim gospodom Ivanom Hribarjem na čelu. Mladi in stari so zedinjeni delali na vse kriplje: po judovsko so hvalili svojo robo, po cigansko lagali zoper našo stranko, pa vse ni nič izdalo. Topeni so ter čepe žalostni v kotu in si hlade svoje trde butice. Zopet je šlo nekaj stotakov za nič in nič; zadnje moči njihove propadajoče stranke so spravili skupaj; zagnali so vik in buko kot Indijanci, ko gredo v boj. In konec je bil: stara in že tolikrat izkazana resnica je nanovo potrjena, da za liberalce ni prostora v našem političnem življenju.

Ti ljudje se res ne dajo ničesar naučiti. Ali so res tako neokretnih glav, ali pa tako nemarni, da nečejo znati tega, kar zna takorekoč že vsak otrok? Kaj je večje pri njih: neumnost ali lenoba, kdo ve? Po pameti, kakor se to spodobi za odrasle ljudi, smo jim že tolikrat pojasnjevali najpreprostejše reči; razlagali smo jih potrpežljivo in

mirno, pa zastoj. Od spred pri njih ni šlo nič. Treba je bilo obrniti učenje: kadarkoli so se prikazali v javnosti, jih je nabrisalo naše ljudstvo in sicer brez usmiljenja. Pri državnozbornih in deželnozbornih volitvah so jih dobili po grbi, da bi bilo moralo kaj izdati. Naše ljudstvo jih je vzelo krepko v šolo in jih je nastrojilo vselej, da so letele cunje od njih. Toda komaj se jim nekoliko shlade hrbitišča od prejetih udarcev, jih že iznova zasrbi in že zopet se silijo na dan. Vrli dolenjski možje so jim pokazali zadnji torek, da pri nas nihče brez kazni ne hodi izzivat zavednosti in poštenja našega ljudstva.

Sempatje se dobi kak človek, ki mu ne dá žilica, da ne bi zbadal in delal nemira in prepira. Če se le vsede med druge, brž začne svojo zgago. Seveda jo izkupi; nazadnje pa pride do tega, da se že nihče več ne zmeni zanj; nihče mu ne odgovarja več, z lahnim nasmehom gredo poštene ljudje mimo njega in malokdo se ga še toliko usmili, da ga brsne v stran. Naši liberalci so že na ti stopnji. Naj malo računajo, kaj so vse zapravili, preden so prišli na svoj politiški boben. Hoteli so zapraviti ljudstvu njegov mir, njegova stara načela, njegov dušni in gmotni napredek, pa so zapravili le svojo stranko, da se danes že več ne more govoriti o nji.

Naša stranka je stopila pred dolenjske volivce v jasni zavesti, da zmaga. Naši volivni shodi so imeli samo namen širiti politiško zavednost in volivce spraviti v osebni stik z bodočim poslancem. Na naših shodih je bila politiška šola, razgovor o potrebnih rečeh, o prihodnjem delu za volivni okraj, o velikih politiških ciljih, ki jih moramo izvojevati. Agitirali so pa za nas, če je bilo sploh kaj treba, nasprotniki. Plitve čenče, ki so z njimi na svojih volivnih shodih krmili poslušavce,

so bile najboljši dokaz, na katero stran spada naš dolenjski volivec. Pleve, ki jih je stresal nasprotni kandidat med ljudi, so bile celo za liberalce preslaba hrana in danes lahko povemo, da je marsikdo, ki je doslej še verno hodil za liberalci, zamajal z glavo in se priveril, da Gangla ne gre volit.

Mi ne bomo dajali svetov liberalcem. To jim pa lahko rečemo, da bi bilo na vse strani bolj prav, ko bi si izbirali kake resnejše kandidate, nego je Gangl. Nam se gre tudi za to, da volivni boji razbistrijo politično izobrazbo in napravijo jasno ločitev. Z Ganglom je pa ta reč nemogoča. Ko nastopi, si človek še misli, da bo nekaj; ko pa začne govoriti, je pa vsega konec. Kakor bi izberila za tretji razred na pamet pravil posamne iztrgane stavke — zdaj o pridnem Jakcu, potem o slani, potem zopet o križarskih vojskah, o črvih in o zbirčni Metki, o premožu in o Babenbergovcih, — kolobocija, da človeka trebuh boli po nji. Saj se ne gre za nas. Mi že še prestanemo tudi Gangla za kratko zabavo, toda liberalci, katerih nekaj je vendar precej žrtvovalo za volitve in v odkritosrčni zabitosti rilo v prepad, zaslužijo vendarle kaj boljšega, nego je Engelbert Gangl.

Nam se vse zdi, kako so modrovali liberalni prvaki. Na jasnem so si bili, da ne bo nič. Zato so si pa dejali: treba nam je za ta volivni boj kandidata, ki je toliko neumen, da pojde zaresno v boj, kjer ga čaka samo gotova sramota, in ki je tak, da ga ni nič škoda. Revež Gangl je padel kakor muha v močnik. Smili se nam. Kaj pa more on za to, če nima potrebne politiške izobrazbe in če ne čuti, kdaj in kako ga vlečejo poredni ljudje? Zdaj, ko je lopnil in ko stiska svoj osušeni mošnjček, kje je še kak grošček, se mu pa krohočejo.

Nam se gabi taka družba. Tisoči dolenskih volivcev, ki so oddali glasovnice za našo stranko, pa v ponosnem veselju kličejo čelemu svetu, kako zavedna je naša dolenska plat in vedo, da o nasprotnikih iz tega boja ne bo nič drugega ostalo, nego kratka in žalostna povest: »Enkrat je bil en Gangl.«

Portugalska grozodejstva.

Portugalska leži na zapadnem robu Evrope; njena lega je kar najugodnejša, zakaj velika svetovna trgovinska cesta, ki gre od vzhoda proti zahodu, gre mimo. In nekdanj so Portugalci razumeli svoj važen položaj na polju svetovne politike: Portugalska je postala kraljica in gospodarica morja; njene ladje so jadrane po vseh morjih, njeni prebivalci so odkrili tuje dežele; Portugalci so prvi objadrili svet in odkrili nova morskota. In takrat je bila Portugalska krščanska, resnično krščanska; verske resnice so prešinjale vse njeno življenje in delovanje, na verske resnice in krščanske zapovedi se je naslanjala vsa njena zakonodaja in vlada; in odtod je zajemala toliko moč in silo, da je igrala tako važno svetovno vlogo.

Polagoma pa je ta dežela, v kateri je bilo nekdanj nakopičeno toliko blagostanje, postala gospodarsko zanemarjena, njena nekdanja slava je minila, njena moč oslabela. In odkod to? Tudi tam je začel sejati sovražnik krščanstva svoje laži in svoje hudobije, framazonstvo, liberalizem, svobodno misel. In čembolj je ta setev rastla, tembolj je propadala dežela.

In zdaj je ta setev dozorela, izbruhanila je revolucija, pričela se je grozna, strašna žetev, ljudje so postali hujši kakor zveri, in divjajo, more, mučijo, izganjajo in počenjajo stvari, ki bi si jih človek v vsej fantaziji ne mogel naslikati. Poglejmo, kako zverinjska dela, kaka grozodejstva, kako človeka ponižujoča dela noči in teme so zamislili sovražniki krščanstva v svoji črni duši v tako »prosvitljenem« in tako »naprednem« dvajsetem stoletju!

Kralj Manuel.

Tisti svobodomiselnici, ki so pred leti ubili sedanjemu kralju očeta in brata, so pognali zdaj tudi Manuela iz domovine v tujino, mu vzeli prestol in krono in proglasili Portugalsko za republiko. Manuel sicer tega ni zaslužil, a je napravil veliko napako, da se je izročil svobodomiselnim vladam, ki so ga zdaj izdale. Kolika nizkost in grdobija se zrcali v tem roganju svobodomiselnicev proti Manuelu. Angleški kralj je poslal portugalski kraljevi rodbini svojo jahto, da se je mogla rešiti. Kralj je zapustil Portugalsko brez vseh sredstev in se naseli na Angleškem.

Napad na kardinala.

Svobodomiselnica sodrga je obkolila na postaji Carceu nekdanjega lizbon-

skega nuncija kardinala Netta in mu grozila. Postajenačelnik je moral nastopiti v obrambo kardinala, da ga niso ubili.

Proti duhovnikom.

Divjanje proti cerkvi in duhovščini je strašno. V Lizboni napadejo vsakega duhovnika, ki se pokaže na cesti. Duhovniki in redovniki hodijo sicer na cesti civilno oblečeni, toda svobodomiselnici jih poznajo in jih pode po ulicah, jih opluvajo in pretepajo. Policija ne brani napadenih duhovnikov. Neki mlad mož je branil nekega častitljivega duhovnika, ker ga je zdvijana, duhovske krvi žejna svojat bila s palicami; pogumnega moža je zato sodrga nevarno ranila.

Onečaščenje cerkev.

Po svobodomiselnici sodrgi nahujskani vojaki so začeli ropati in pleniti osobito po cerkvah in samostanih. Grozni prizori se dogajajo, ponavljajo se gnjusni prizori francoske revolucije. Pijani republikani plešejo po oltarjih. Drugi so oboroženi s sekirami, nožmi in z bodalci in pustošijo cerkve, razbijajo kipe svetnikov in more nune in duhovnike. Za verno ljudstvo so vse cerkve zaprte. — In koliko duhovnikov, redovnikov in redovnic je moralo umreti in še umira mučeniške smrti! Poglejmo natančneje!

Gonja proti jezuitom.

Portugalska republikanska vlada je sklenila izgnati jezuite iz dežele; zato je izdala poseben odlok zoper vse redove in odredila, da morajo jezuitje takoj zapustiti Portugalsko. Vsi samostani, verski zavodi in naprave se zapro, imetek in posestva konfiscirajo, premoženje jezuitov postane državna last. Kakor hitro je bil ta dekret izdan, je skrbelo vojaštvo in sodrga, da se udejeviti na kolikor mogoče najgroznejši način. Vojaki so začeli streljati na samostane. — Jezuitski samostan Quelhas so obkolili vojaki. Izmyslili so si namreč, da se je iz samostana streljalo in da so bili ustreljeni trije vojaki, a pozneje so sami morali priznati, da so nanje streljali zmernejši vojaki. Zato so začeli iz dveh topov živahno streljati na samostan. — Vlada je ukazala zasesti samostan Garcia, a v tem niso našli nobenega redovnika več, ker so vsi pobegnili pred »človekoljubnimi« svobodomiselnici. — Jezuite v Campolidu so vse aretirali in enega pri tem umorili. Kaj se je potem zgodilo z njimi, se še ne ve. Samo enemu se je posrečilo uiti in ta je povedal, da se boji, da je vojaštvo in sodrga poklala vse jezuite v campolitskem samostanu ali pa so vse pometal v ječo. — Ko je ravno množica in vojaštvo oblegala campolitski samostan in ga rušila, je naenkrat eksplodirala bomba sredi med njimi; iz tega se pač vidi, da so se začeli tudi med seboj; toda to jim je bil povod, da so zopet napadli še ostali del samostana in pri tej priči umorili tri patre.

Mera grozot še ni polna.

Z izganjanjem duhovnikov, redovnikov in redovnic se je pričelo še bolj sistematično. Kardinal-frančiškan je moral bežati. Škof iz Peje je moral zapustiti Portugalsko. V Lizboni so izdali povelje, da se s tremi strelji iz topa naznani izgon vseh duhovnikov iz Portugalske. Mnogi menihi se za ta signal niso zmenili ter so po podzemskih hodnikih, ki so v zvezi s kanali, hoteli priti na prosto, ker so se bali, da jih sodrga, ako zapuste samostan, pri vratih na cesti utegne napasti. Poulična sodrga pa, ki je bila v zvezi z vojaštvom, je zažgala v kanalih ognje, da bi se tako duhovniki zadušili. Toda duhovniki so vendar še prej srečno prišli na cesto; a tu jih je svojat začela pretepati. Sodrgra z vojaštvom je uskočila tudi jezuitski samostan v Lizboni in ga porušila; pri tem groznem činu je bilo umorjenih več patrov.

Še umori.

Svobodomiselnici so umorili ponoči od 6. do 7. t. m. francoskega državljana lazarista patra Frague in dva portugalska lazarista. Truplo umorjenega misijonarja so vrgli najbrže v reko Tajo. — Nekega patra, ki je bežal preoblečen v kmeta, so duhovske krvi žejni podivjanci umorili. — Lizbonski kolo-dvor je rjoveča sodrga oblegala, ko so dohajali z vlaki z dežele po vojakih prignani redovniki v Lizbono. Sodrgra je napadala redovnike z nožmi. Svobodomiselnici so tudi zahrbtno ustrelili glavnega urednika katoliškega lista »Portugal«, ker so bili jezni nanj zaradi odkrite pisave njegovega lista proti framazonski svojati. — Alfred Szagueza, generalni superior lazaristov je tudi padel kot žrtev svobodomiselnice podivjanosti.

Skrivnostni umor.

Admiral Candid Reis je bil eden glavnih povzročiteljev revolucije. Pa tudi ta je umrl. Izprva se je mislilo, da je izvršil samoumor, toda zdravniška preiskava je dognala, da je bil umorjen. To povzroča novo razburjenje; vidi se, da si revolucionarji med seboj tudi ne zaupajo; saj drugače tudi ni mogoče; prav tako je bilo ob francoski revoluciji.

V znamenju svobode, enakosti in bratstva.

Prvo junaštvo, ki so ga izvedle framazonске surovine, prave krvoločne divje zveri v človeški podobi, je bilo, kakor smo videli, da so zahrbtno poklali na stotine popolnoma nedolžnih ljudi, ki niso bili oboroženi. Prav z nekim satanskim veseljem so se pa vrgli na bolnišnice, na šole, sirotišnice in nunske samostane.

Napad na samostan Trenas in njegovo bolnišnico.

V samostan Trenas, v katerem so usmiljenke, so vdrla ponoči oborožena tolpe. Ob tem napadu se je vnela mala praska, v kateri je bilo lahko ranjenih 12 sester. Pač lahko se ve, kakšen na-

men so imele tiste oborožene svobodomiselnice tolpe, ki so šle ponoči napadati samostan usmiljenk. In res, podrobna poročila so taka, da se morajo ježiti človeku lasje in da ti zastane kri v žilah nad tem, da se morejo še dobiti take zveri, ki postopajo tako, kakor so postopali svobodomiselnice v trenaški bolnišnici. Na ukaz framazonov so vdrli vojaki v bolnišnico. Vpričo bolnikov so svobodomiselnice pošasti onežale in mučile usmiljenke tako, da jih je veliko nevarno ranjenih. Ko so svobodomiselnice svoje zverinske strasti napasli, so usmiljenke vrgli na cesto, zastražili bolnišnico in pustili bolnike brez vsake potrebe.

Svobodomiselnice razdirajo kulturne zavode in zatirajo znanstvo.

Jezuitski zavod v Campolitu, v katerem so vojaki vdrli in ga razdejali, je bil najvažnejše vzgojevališče na Portugalskem. V njem je bila gimnazija in tehniška visoka šola; poučevala se je v njem glasba in šport in zavod je bil najmodernejše opremljen. Profesorjev je bilo na njem 38, med njimi tudi laiki, možje velikega znanstvenega svetovnega slovesa. Dijakov je bilo 385; od nekdanj so se vzgajali v Campolitu sloveči in odlični možje. In danes? Zavod znanosti in kulture so svobodomiselnice bestije porušile in opustošile.

Nekaj natančnejših podatkov o napadu na jezuitski samostan v Lizboni.

Ob tem napadu je sodrga začela razbijati na vrata. Vojaki so z drhaljo vred vdrli v samostan, ubili enega očetra, dva pa ranili. Ostali patri so se umaknili v podzemski hodnik, ki vodi v dva zunaj mesta ležeča samostana, ki jih je tudi oblegala nahujšana sodrga in vojaštvo. Patre, skrite v hodniku, je skušala svojat zadušiti z dimom. Potem pa se je vrgla na samostane in grozno divjala po njih. Oplenili so samostane in odnesli vse, kar so dobili. Dragocene knjige, stare več sto let, so zamazane, raztrgane, uničene.

Nekaj številčk.

Višina premoženja, katero so vzeli redovnikom in duhovnikom, se ceni na 200 milijonov; te namerava nova vlada porabiti za šolske namene; pa najbrž revolucionarjem še za njihove žepe ne bo dosti; saj drhal in vojaštvo že kar oblega voditelje in zahteva plačo za svoje »junaške« čine. — Iznanih je nad 7000 redovnikov in nun.

Svobodomiselnice so torej pokazale svojo svobodno misel v znamenju krvavega nasilstva.

Pozni redovi se bodo še zgražali nad nesramnostmi in lumparijami, ki jih povzročajo danes prosvitljena svobodna misel na Portugalskem. Kakor se zgraža danes vsakdo nad grozodejstvi prve francoske revolucije, tako se že zdaj čudi svet, kako je moglo svobodomiselnice uganjati take lumparije zdaj na Portugalskem, kakoršne je uganjalo.

Vojaki rušijo samostane, duhovnike in redovnike pretepajo po cestah, kakor razbojnike, nanje pluvajo, urednike katoliških časopisov morijo in jih potem mrtve vlačijo po cestah, redovnice izganjajo iz bolnišnic in otroških zavetišč, mečejo na vozove in skrunitjo, po altarjih pleše pijana poulična drhal, razbija cerkve in samostane, tuli po njih in ropa, s sekirami, noži in bodali stika za redovniki, uničuje dragocene samostanske knjižnice: — kdo bi mogel imenovati ta dela dostojna človeka. Ne, to niso človeška dela, to so izbruhi zverinske razdivjanosti, to je škandal za sedanjo dobo, škandal za ves civilizirani svet. — In vendar, še danes žive ljudje, ki se jim taka dela zde umevna; še več: celo odobravajo jih — in še več: danes žive med nami Slovenci ljudje, ki imenujejo ta portugalska grozodejstva — »luč iz zapada« — to so naši liberalci; njim so ta dela — luč. Gorje nam, če nam bi kdaj zasijala taka »luč«. Odkrito povemo, da si ne moremo misliti pametnega človeka, ki še količkaj trezno misli, pa naj bo še tako fanatičen nasprotnik, da bi taka grozodejstva mogel imenovati napredna, primerna visoki kulturi in vredna človeka. In vendar — naši liberalci jih imajo za največji napredek sedanjega časa. Naši liberalci v svojih listih hvalijo portugalske umore in s tem dokazujejo, da si žele tudi pri nas takih časov. Zato slovensko ljudstvo, če ti je mar svojega obstanka in svoje narodnosti, ostani globoko verno; in če hočeš ohraniti vero svojih očetov, se varuj liberalizma in svobodomiselnice in imej pred očmi strašni portugalski zgled, ki te uči, kaj bi počeli ti elementi tudi pri nas, če bi imeli kaj moči.

Političen pregled

DEŽELNI ZBORI.

Kranjskega deželnega zbora tretja seja v jesenskem zasedanju je napovedana na sredo, 19. vinotoka z zelo obširnimi dnevnimi redom. »Domoljub« prinese o njej še obširnejše poročilo. Ta teden so zborovali, obravnavali in reševali razne predloge in prošnje: finančni in upravni odsek.

Štajerski deželni zbor. Usoda tega deželnega zbora je ta, da ni bil samo odgođen, temveč — zaključen. Nemški nacionalci — slovencežrci — so namreč kratkomalo odbili in zavrnili upravičene in skromne zahteve »Slovenskega kluba«, ki zastopa tretjino prebivalstva v deželi. O pravičnih zahtevah slovenskih poslancev v Gradcu je bilo že poročano. Dasi se je bila za te zahteve zavzela tudi vlada — torej so bile res gotovo skozi in skozi upravičene, da se jim ni upala upirati niti tista vlada, katere organi, in sicer najvišji, se navadno le tedaj brigajo za štajerske Sloven-

ce, kadar se jim nudi prilika, da se »oficielno udeležbo pri proti obstoju slovenskega ljudstva naperjenih vsenemških in proč od Rima za luteranstvo delujočih društvih (zglede: letošnje zborovanje Súdmarke!) pokaže, kako ima vlada za pravičnost in objektivnost »goreče« srce tedaj, ko je treba ljudstvu v deželi deliti pravico! Torej nacionalci so zahteve Slovencev zavrnili. A »Slovenski klub« je sklenil sklicati za nedeljo, 30. oktobra v Maribor velik shod zaupnikov, kjer ukrene v soglasju s svojimi zaupniki sklepe o nadaljnjem neustrašenem postopanju v obrambo in čuvanje pravic slovenskega štajerskega naroda.

Goriški deželni zbor, ki je komaj začel zborovati, je vlada nagloma zaključila. Kaj je bilo temu vzrok, vpraša vseh vsakdo. Govori se, da je storila vsem strankam do pičice pravična (?) vlada to le in edinole na ljubo liberalcem. Zadnjič smo poročali, kako je bil izključen iz deželnega zbora glavni »nergač« poslanec Gabršček. Ko je pa bil pred leti iz goriškega deželnega zbora izključen nek poslanec, je bila vlada lepo tiho, kakor bi bila dejanje odobraval in nič drugače se ni vedel, ko so tržaški lahoni in Lahi vrgli iz tržaškega deželnega zbora slovenskega poslanca Nabergoja, da, vlada je to docela ravnodušno trpela! Sedaj, ko se je imelo enkrat vrniti liberalcem, je pa posegla z največjo čuječnostjo vmes. Po pravici se nam zdi to nekam čudno in napravlja vtis, kakor da bi hotela vlada na ta način deželni zbor prisiliti, da potrdi ono četvorico liberalnih poslancev, ki so v verifikacijskem odseku!

Iz koroškega deželnega zbora pa naj poroča to pot »Domoljub« naslednji dogodek, ki naj nekoliko osvetli nemškonalacionalno mišljenje nasproti Slovincem in njihovim napravam. Znaní hujskač zoper vse, kar je slovansko in posebej še, kar je slovensko, poslanec Waldner, se je v svojem razdivjanem govoru z vsilo zaletel v našo cvetočo ljubljansko »Zadružno Zvezo« in prepričaval strmeče nemške poslance in so-mihelne, da pomeni ta zveza velikansko pogubljenje in nevarnost za Nemce in koroško deželo sploh, ter navedel kot vzrok posebno to, ker ne leži nje težišče niti v koroški deželi, da pomeni ta zveza začetek, da se bo dežela raztrgala! Torej še v deželnem zboru se zdi našim nemškim »prijateljem« potrebno napadati in hujskati zoper naše slovenske organizacije!

ZASEDANJE DELEGACIJ.

V sredo, dne 12. oktobra so se sešle delegacije. Avstrijski predseduje Slovan Poljak dr. Glabinski, ogrski pa delegat Lang. Zunanji minister je predložil delegacijam v rdeči knjigi 201 akt oziroma bosanske krize. Objavlja večinoma že stare znane stvari, kako se je izvedla aneksija Bosne in Hercegovine, potem razne zapletljave, ki so se porodili radi krize, turški bojkot našega

blaga v turških deželah ter o izpremembi dotičnih določil in členov berlinske pogodbe z ozirom na Bosno in Črno goro. O mornariški naši upravi pa so dobili delegatje letno poročilo za leto 1908. v višnjevi knjigi. Mornariška uprava povdarja potrebo zgradbe ladij-velikanov, imenovanih »dreadnoughtov« (izgovori: »drednôt«), kakor jih imajo že vse nam »prijazne« in nevarne velevalsti, da ne zaostanemo predaleč za njimi. Cesar je na slovesen način sprejel delegate in imel zelo prisrčen prestolni govor, ki je storil najlepši vtis tako na delegate same, pa tudi na inozemske politične kroge. Radi nedostajanja prostora za danes podrobnejše ne moremo navajati. Omenimo le, da je tudi zunanji naš minister Erental v svojem daljšem poročilu opisal zunanji položaj in razmere za nas ugodno. A dobro je ob sklepu poudarjal, da se ni nič zanesli, temveč vedno lepo pridno pripravljati se in pripravljen biti na vsak mogoči preobrat ali kaj presenetljivega. Zagotavljal je, da hoče delati na notranje ojačenje naše države, a tudi na to, da obdržimo našo moč tudi na zunaj. Označeni smoter si pa zagotovimo le, če razpolagamo z na boj pripravljeno armado in brodomjem. Uspešna zunanja politika teh dveh činitelev ne more pogrešati.

REVOLUCIJA IN PREVRAT NA PORTUGALSKEM.

O tem poročamo več v posebnem članku.

Političen godec

Pred kratkim prečudne dogodke je gledala bela Ljubljana, za vedno župana zgubila Jé znanega Vele-Slovana

Ponosno je Hribar Ljubljani dajal ukaze s prestola, a zdaj pa ni več bil potrjen, res huda je zanj tale smola!

Ob znanih septemberskih dnevih so Nemcem okna razbili, sedaj so pa kot za plačilo na rotovžu Nemca dobili.

V Ljubljano dunajska vlada poslala je Ploja — slogaša, da naj liberalce pripravi, za Tavčarja malo povpraša.

A nič ni opravil mešetar, nič hofrata špičasta brada, in on, ki se zadaj smeja je, to bila je dunajska — vlada! —

Čez Alpe se spustil je nekdo Visoko že plul mu balon je, dobiti čast hotel in slavo in petdesettisoč še kron je.

Pa kaj mu vsa slava koristi, ker nič več domov se ni vračal, na tla je se strojem telebnil — izlet z življenjem je plačal.

Ljudje so pač čudni na svetu, visoko radi letijo, zato pa iz visočine le doli večkrat sfréjo.

Na Ruskem in Ogrskem strašna bolezen zdaj gospoduje, ker kolera kruta ljudi na oni svet preseljuje.

Na Dunaj že so jo zanesli, pa nič se ni treba je bati, le miren in snažen in veren je treba nam vedno ostati.

Zadela blizu Celovca sta skupaj dva brzovlaka, ne vé res dandanes človek, kje zadnja ura ga čaka.

Iz svete dežele so naši se romarji srečno vrnili, gotovo tam mnogo za svoje, za naše so duše molili!

Res srečno se romanje prvo v deželo je sveto zvršilo, naj zadnje še romanje naše iz zemlje tak srečno bi bilo!

Spet kunštnega nekaj ljubljanski so si liberalci izbrali, ne dajo se več pokopati, zdaj v peči bodo jih žgali.

Saj to je čisto primerno, že tukaj se bodo ogreli, da bodo potem v peklenkem tam ognju laže trpeli.

Deželni zbor spet se sešel je, poboljšal je novo postavo, da bode prestolnica naša zastopstvo prejela zdaj pravo.

Doslej je le nekaj volivcev šlo volit na višjo komando, a red nov občinski poslal v penzijo liberalno bo bando.

Dolenjska tekoči je tedev poslanca zopet volila in liberalca kot vedno sramotno je v beg zapodila.

Med nami noče voliti noben kmet demokrata, zato je pokazal mokraču volivec zavedni naš — vrata.

To skusil pretekli je torek rudeči Engelbert Gangle, v spomin pa, ker je pogorel, dobil bo črn zdaj pangle.

Pač žalostni čas doživelo je mesto te dni Lizabona, nastala je strašna rabuka in bila zgubljena je — krona

Uporni vojaki ponoči na grad so kraljevi streljali in vso kraljevo rodbino so na Angleško pognali.

LISTEK

Črna žena.

Zgodovin. povest. — Priredil Javoran. (Dalje.)

Kakor lahkokrila ptica je tekel proti svojemu domačemu kraju, po njegovi glavi pa je brzelo tisoč različnih misli — o njegovi preteklosti, sedanosti in prihodnosti. Kakor da je dihnilo od nekod vanj veliko življenje s svojo mogočno silo, so se mu zdeli dnevi njegove prve ljubezni, ko se je seznanil in poročil z Nigano. Toda minili so. — Pa zopet mu je zasijalo solnce sreče — in še lepše in prijetnejše, tako da se mu je vsa njegova prejšnja sreča zdela le senca brez življenja. Zares, dnevi njegove sreče z Zalko so se mu zdeli kakor krasna pomlad, ko se široka loka odene z visoko travo, ko bele breze pokrije zeleno listje, ko se po gredicah upogibajo cvetja polne ro-

že — sploh ko je vsa zemlja odeta v razkošnem krasu. Zdelo se mu je, kakor da je tiste dni kraljevala nad njim mlada kraljica pomlad, ki je bila prispela od daleč na brzih vetrovih, na jasnih oblakih ter z zmagovito silo posedla zemljo, da je utrdila v njegovi družini svoje tiho, mirno kraljestvo, silno in samozavestno v svoji moči. Toda kakor da mu je bila usoda zavistna ali ljubosumna: solnce sreče se je nagnilo proti zapadu, porumenele so trave na zeleni trati, breze so boječe zašepetale, cvetje se je osulo z rož. Lepa kraljica pomlad se je postarala, sovražniki so planili v deželo in prinesli smrt njenemu kraljestvu. Zdelo se je, da je odšla vsa ona krasota na brzih vetrovih, na temnih oblakih in da je njeno kraljestvo padlo, od koder je vzklilo — oni strašni večer, ko ga je odvedla Nigana. Prišla je jesen. Pa zopet si je ustanovil novo srečo. — — —

Bogve koliko misli bi se mu bilo še vrnilo v glavo, da ni nenadoma obstal in moral obrniti pozornost drugam: stal je že tik ob brdskem polju in le še za par lučajev so bile od njega oddaljene brdske hiše.

Da, vse so še stale, tako prijazno in pa tako domače druga poleg druge — samo tam, kjer bi morala biti njegova hiša — — — toda kaj naj pomeni to? — Ali ne stoji na istem mestu novo poslopje? — Da, vsekakor. Toda bila je le majhna lesena hišica, nič večji kakor čebeljak. France si ni mogel razložiti, kdo in čemu je postavil to leseno zavetišče.

Ko je tako zrl proti vasi, je naenkrat postalo živahno pri Anželjevi hiši. Pred skednjem se je sušil širok ograbek sena, katerega so na vsak način hoteli še danes spraviti. Ravnokar se je prikazal svak z grabljami na rامنu, za njim hlapec, potem Anželjeva žena — vse je še dobro poznal — in zdaj — veliki Bog! — to je bila Zalka — Zalka prav taka kakor jo je zapustil, z rdečim krilom in snežnobelimi rokavi. Z desnico je peljala otroka — njegovo dete — Francka!

Hotel je skočiti čez bližnji plot in hiteti čez travnik — njej v objem. Tedaj pa se je spomnil, da jo nenadno in nepričakovano svidenje utegne preveč prestrašiti in ji škoditi. Zato jo mora naprej pripraviti.

Po vsem životu se tresoč je stopil za bližnjo lipo in dalje zrl proti cilju svojega hrepenenja. Videl je, kako je Zalka položila dečka na kup sena, kako se je ta veselo igral in radostno poskakoval. Zalka je prišla za grablje. Bila je še vedno ista sloka postava, imela še vedno urne in pridne roke. Neka neodoljiva sila ga je vlekla tjakaj — k njej. Da se je premagal, je stisnil zobe skupaj in se prijel za lipovo vejo. Toda kaj je bilo to? kaj naj to pomeni? — Tako prijazno zaupljivo je govorila s hlapcem in z zraven smejala tako veselo in čvrsto, kakor bi njenega obličja še nikdar ne bila zagrnila nesreča in kakor bi njenega srca še nikdar ne bila

obtežila velika skrb — in zdaj, medtem ko je krepko držala za grablje, je začela peti, tako jasno in veselo kakor ptič, ki ne more več prikrivati svojega veselja. To je bil njen sveži, čisti in mehkodoneči glas, ki ga je v prejšnjih časih tolikokrat tako očaral in vzradostil. Danes pa mu je ta glas rezal srce kot mrzel, ostronabrušen nož in skoro je kriknil na ves glas, tako ga je zbolelo. — Torej ga je resnično pozabila? — Izpred oči, iz spomina? — Kako so torej ženske nestalne, hitre, vihrave! — — — Če bi zdaj stopil pred njo, kako bi ga pač pogledala z debelimi očmi in se prestrašila! — — — Kaj šele, če bi izvedela njegovo skrivnost; potem bi šele bežala pred njim! — Ponočno se je moral ozreti tja proti njej, toda čim dalje je opazoval njeno brhko postavo, tem tesneje mu je postalo pri srcu. Slednjič se je ojunčil in se začel počasi in oprezno plaziti ob plotu nazaj proti cesti. Nova misel mu je

Ko je Zalka zaslišala njegove korake, je prestrašena skočila pokonci . . .

namreč šinila v glavo. Sklenil je iti v Radovljico k župniku, ki ga je bil poročil z Zalko in katerega je zelo spoštoval zaradi njegovega dobrega srca in njegove prijaznosti in uljudnosti. Pri njem je hotel poizvedeti vse razmere in ga prositi za svet.

Stopil je čez plot in potem šel po polju kakih sto korakov, da je prišel do meje. Tu je ves utrujen legel pod košate veje mogočne smreke. Vzdihoval je kakor bolnik v zadnjih trenutkih pred smrtjo, prsi so se mu močno dvigale in usta so neprestano šepetala usodne besede: »Zapuščen — pozabljen!«

Ni opazil, da se je solnce že zdavnaj začelo pomikati proti zatonu in da so temnomodre sence dreves in gričev postajale vedno daljše in daljše, pa tudi vedno bolj motne in nerazločne.

Hladen veter je privel od Stola sem in povzročil skrivnostno šepetanje na vrhovih smrek in jelk. Sedaj se je vzdramil tudi Bregar in stegnil roki. Pa kljub mehkeemu in toplemu zraku, ki ga je obkroževal, je vendar prešinjal vse njegove ude mrz, tako da se je ves tresel. Nekaj minut je še stal in premišljeval, potem pa je šel počasi naprej po travniku. Prišel je do poti, ki je peljala s ceste na Brda. Zdaj je podvziral korake. Naenkrat pa je obstal kakor okamenel. Kakih deset korakov pred njim je bila naslonjena na velik kamen lesena klop, na njej je sedela ženska postava, črno oblečena in črno pokrita; obraz pa si je zakrivala z rokama. Nekaj trenutkov je France stal kakor nem, potem se je pa približal ženi. — Ko je ta zaslišala njegove korake, je prestrašena skočila pokonci — tri, štiri srčne udarce dolgo sta si zrla oba kakor očarana drug drugemu v oči — potem sta pa kriknila oba obenem:

»France!« — — »Zalka!«

In že sta bila v objemu. Oba sta čutila, kako sta se tresla po životu, in dolgo, dolgo nista mogla izpregovoriti nobene besedice, nobenega zloga; držala sta se samo v tišem objemu in pustila, da sta govorila srca. Slednjič je začela Zalka stokajoče govoriti:

»O, France, je-li mogoče? Ali je resnica? — Pa vsaj ne sanjam? — O, sreče — prevelike sreče! . . . Danes zjutraj sem šla na božjo pot k Mariji na blejsko jezero in sem jo tako iskreno goreče prosila, naj mi ona zopet vrne tebe, če še živiš, — in zdaj si tu. — France! . . . France! . . . France!«

Zopet se mu je naslonila na prsa.

»Zalka,« je jecjal France ves srečen, pa vendar poln bojazni in skrbi, medtem ko je njegov topel dih božal Zalkino velo lice, »Zalka, tako si ljubezniva in tako dobra; — — — toda nemara — nemara bi me ne mogla več ljubiti, če bi vedela vse. — — — Skoro si ne upam ti razodeti vse resnice . . . Ah, da bi bil vsaj prej to storil!«

»France,« je zakričala žena vsa presenečena in prestrašena, »nikdar več se ne smeva ločiti! Saj vendar ostaneš pri meni?«

»Če me ti še hočeš, seveda,« je stokal mož.

»France, da bi te ne hotela, — ko sem vendar štiri leta jokala za teboj in hrepenela po tebi noč in dan! — Saj si vendar moj ljubi, ljubljeni mož.« Obmolnila sta. Francetu se je trgalo srce, a moral je na dan z besedo:

»Zalka, nikar se ne prestraši — enkrat ti moram povedati, da boš na jasnem . . . Zalka — jaz nisem tvoj mož! . . .«

»France,« ga je jokaje prekinila žena, »saj naju je vendar duhovnik poročil kot moža in ženo!«

(Konec prihodnjich.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Sijajna zmaga pri volitvah na Dolenjskem. Kakor smo v »Domoljubu« že naprej povedali, tako se je zgodilo. Kandidat S. L. S. prof. Evgen Jarc je zmagal z ogromno večino, »Gangle« pa je telebnil s tako silo ob tla, da gotovo nikdar več ne poskusi tam doli volilne sreče. Ob sklepu lista sicer še nimamo prav vseh števil v rokah, vendar je gotovo, da je profesor Jarc dobil približno 5500 glasov, liberalni šomašter pa okoli 1800. Slava zavednim Dolenjcem!

Cesar je potrdil novi ljublj. mestni statut ter obč. red za deželo.

Kmečka zveza za ljubljansko okolico priredi v nedeljo, 23. t. m., ob 10. uri dopoldne v prostorih Krščansko-socialne zveze (hotel »Union«) v Ljubljani letni občni zbor s sledečim redom: Poročilo odborovo, volitev novega odbora, slučajnosti. Govorita tudi gg. drž. in dež. poslanca dr. Šusteršič in Povše. Pridite vsi člani!

Imenovanja. C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval: Julijo Kromar za začasno učiteljico v Stopičah, Ivano Draksler za začasno učiteljico v Birčni vasi, Josipa Zakrajšek za začasnega učitelja v Valtji vasi, kjer se je poverilo začasno vodstvo učiteljici Tereziji Ravhekar. V kamniškem okraju so nameščene: Angela Kenda kot začasna učiteljica na dekliški štirirazrednici v Kamniku, Marija Medič kot začasna učiteljica na štirirazrednici v Domžalah in Klotilda Burger kot zač. učiteljica na dvorazrednici v Krašnji. C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval Angelo Mali za začasno učiteljico na Suhorju.

Za vstop v kmetijsko šolo na Grmu se je oglasilo 52 prosilcev. To je najboljši dokaz, kako potrebna je bila reorganizacija zavoda. Letos se bo prvič zgodilo, da ne bo mogoče vseh prosilcev sprejeti.

Gospodinjska šola v Šmihelu pri Novem mestu se je o priliki cesarjevega godu, 4. t. m., po slovesni službi božji z nagovori načelnika kuratorija msgr. Peterlina in ravnatelja Rohrmana v praznično olepšani učni sobi samostana ubogih šolskih sester De Notre Dame otvorila.

Notar Hafner oproščen. Mate Hafner, c. kr. notar v Kostanjevici, je bil s sodbo okrožnega sodišča v Novem mestu dne 4. avgusta 1908 obsojen radi hudodelstva goljufije na tri mesece ječe, češ, da je nekega Zupančiča nagovarjal h krivemu pričanju. Vsled te sodbe je bil Mate Hafner suspendiran od notarske službe. Hafner je prosil dvakrat za obnovo kazenskega postopanja, pa okrožno sodišče v Novem

mestu je oba predloga na obnovo zavrnilo. Vsled ničnostne pritožbe generalne prokurature izreklo je najvišje sodišče na Dunaju v rabsodbi z dne 1. februarja 1910, da se je kršil zakon s sklepanja okrožnega sodišča v Novem mestu, s katerima se je predlog Hafnerja na obnovo zavrnil in da se vsled tega ta dva sklepa razveljavita in okrožnemu sodišču v Novem mestu naroči, da vnovič sklepa o predlogih Hafnerja na obnovo kazenskega postopanja. **Okrožno sodišče v Novem mestu je predlog na obnovo v tretje zavrnilo.** Vsled pritožbe Hafnerja izreklo je sodišče v Gradcu, da se obnova kazenskega postopanja dovoli. Sočasno je pa nad sodišče v Gradcu delegiralo za preiskavo in obravnavo v tej kazenski zadevi okrožno sodišče v Celju. Glavna obravnavo pri okrožnem sodišču v Celju se je vršila dne 8. in 9. t. m. **Pri tej obravnavi je bil Mate Hafner popolnoma oproščen vsake krivde in kazni. Sodišče se je prepričalo, da Hafner Zupančiča ni nagovarjal.** Predsedoval je senatu g. pl. Garzaroli, votantje pa so bili gg. dr. Roschantz, Venedikter in Tschech. Zagovarjal se je Hafner sam. Čast vsem sodnikom, ki so objektivni in pravični! **Jako značilno je pač, da je to v kratkem času drugi slučaj, da je bila rabsodba novomeškega sodišča razveljavljena!**

Višja dekliška šola v Novem mestu. V ponedeljek, dne 19. t. m. so prevzele šolske sestre de Notre Dame v Št. Mihelu višjo dekliško šolo v Novem mestu. Po sv. maši je blagoslovil proš dr. Elbert v ta namen kupljeno in prirejeno hišo, ki je bila svoječasno last nemškega viteškega reda. Slavnosti so prisostvovali: okrajni glavar baron Rechbach, predsednik krajnega šolskega sveta Karel Rosman in šolski vodja deške šole p. Gothard Podgoršek in veliko občinstva. Letos se je otvoril že 7. razred; prihodnje leto sledi 8. razred. V doglednem času se šola, ki je bila v Novem mestu skrajno potrebna, izpremeni v meščansko šolo. Načelnik krajnega šolskega sveta Karel Rosman se je kot zastopnik občine za zadevo jako zavzel. — Na šoli delujejo sledeče učne osebe: s. Marija Kostka Kušar kot voditeljica, s. Marija Ambrozija Zorko, gdč. Pia Gaudini kot učiteljici, in Ignacij Hladnik kot učitelj petja.

Izmed rekrutov in nadomestnih rezervistov, ki so imeli zdaj iti v vojake k 17. pešpolku, jih 84 ni prišlo. Večina se je gotovo izselila v Ameriko.

Poziv sorodnikom. Dne 5. oktobra 1906. je v Dutschman Mine pri Blossburgu v Novi Mehiki ponesrečil 28 let stari Josip Krešali ali Keršič. doma

nekje na Kranjskem. Vzlic raznim poizvedbam se rojstni kraj tega ponesrečenega delavca ni dal dognati. Upravitelj zapuščinskega imetja je bil nek Kunt, ki je po odbitih stroških naznanil, da je od zapuščine preostalo 25 dolarjev in 75 centov, torej nekako 125 K, katere bi izročili sorodnikom, oziroma pravnim naslednikom tega ponesrečenca. Postavni dediči Josipa Krešalja ali Keršiča se torej pozivljajo, naj nemudoma pri oblastvu prijavijo svoje tozadevne pravice.

Cene govejega mesa na Kranjskem so bile meseca septembra te-le, in sicer za en kilogram: V Ljubljani 1 K 60 v.; Postojna 2 K; Radovljica 1 K 80 v.; Senožeče, Vipava, Bled in Kamnik 1 K 60 v.; Vrhnika 1 K 56 v.; dalje Kranj, Škofja Loka in Tržič 1 krona 52 v.; Krško, Radeče in Novo mesto 1 K 44 v.; Mengeš in Kostanjevica 1 K 40 v.; Kočevje, Velike Lašče, Ribnica, Mokronog, Cirknica, Stari Trg, Kropa, Jesenice in Zužemberk 1 K 36 v.; Litija, Šmartin pri Litiji, Gornji Logatec, Planina in Metlika 1 K 32 v.; Št. Jernej in Idrija 1 K 28 v.; Trebnje 1 K 26 v.; Višnja Gora, Zagorje, Črnomelj in Krašnja 1 K 20 vinarjev.

Jeruzalemskim romarjem na znanje. Kdor izmed romarjev ni dobil na ladji latinske listine k častnemu jeruzalemskemu križu, naj v teku 14 dni pošlje svoj naslov P. Jeronimu Knoblar, frančiškani v Ljubljani. Pismu naj priloži tudi poštno znamko za 20 vinarjev. Omenjeni gospod pater bo romarjem preskrbel listino iz Jeruzalema in jo potem vsakemu poslal na dom.

Razdeljevanje plemenskih bikov po nižani cen. Deželni odbor kranjski je sporazumno s c. kr. kmetijsko družbo že odredil nakup plemenskih bikov simodolske pasme. Prosilci, katerih prošnjam za bike te pasme se je ugodilo, se v kratkem obveste, kdaj in kje morajo živali prevzeti. — Plemenski biki pingavske in montafonske (sive) pasme se razdele tudi še to jesen. Prošnje je vložiti kakor hitro mogoče pri deželnem odboru ali pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. Prosilci iz krajev, kjer so živinorejske zadrug, naj prosijo potom zadrug. Zadrug, kmetijske podružnice in občine naj navedejo, kdo bika prevzame v rejo. Tudi prosilci iz okrožij, za katera je določena pingavska in siva pasma, ki so letos že prosili za plemenske bike, naj prošnje ponove ali izjavijo, da stare prošnje vzdržujejo.

Razdeljevanje plemenskih krav po nižani cen. Deželni odbor kranjski bo sporazumno s c. kr. kmetijsko družbo

še letos razdeljeval plemenske krave pingavske, montafonske in simodolske pasme. Prošnje je vlagati kakor hitro mogoče pri deželnem odboru ali pri t. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. Oziralo se bo po možnosti na morebitne želje glede starosti, cene itd. Prosilci se morajo v prošnji izrecno zavezati, da odkazane jim živali ob določenem času na deželni pristavi v Goričanah pri Medvodah prevzamejo, ker bi se sicer krmile krave na njihove stroške. Ob prevzetju je položiti kupnino, to je dve tretjinki nakupne cene. V slučajih posebne potrebe se bo dovolilo plačevanje kupnine v največ treh letnih obrokih. Take želje je v prošnji izrecno omeniti. Zadruga, kmetijske podružnice in občine morajo v prošnjah navesti, kdo krave prevzame v rejo.

— **Plemenske prašičke** velike angleške pasme za polovično ceno bo deželni odbor v kratkem zopet razdeljeval. Oddalo se bo po enega merjaščka ali pa merjaščka in 2 svinjici skupaj. Živali bodo prihodnjo spomlad še za plemenitev. Prošnje je vložiti takoj na deželni odbor v Ljubljani. Posestniki iz krajev, kjer se nahajajo živinorejske zadruge, naj prosijo potom zadrug. Kdor prosi, se s tem zaveže, da odkazane mu živali tudi sprejme.

Ljubljančani in Ljubljančanke kam prihodnjo nedeljo? Prihodnjo nedeljo dne 23. t. m. prihitite popoldne vsi na veselo! Slovenskega gospodarstvenega in izobraževalnega društva za Krakovo in Trnovo v Ljubljani, ki priredi v Gostinčarjevi gostilni na Opekarski cesti vinsko trgatvo. Čisti dobiček je namenjen za društveno knjižnico.

Gorenjske novice

g št. Vid nad Ljubljano. Hranilnica in posojilnica izkazuje za 3. četrtletje sledeči promet: Prejela je na hranilnih vlogah 59.689 K 43 vin., na vrnjenih posojilih 4741 K 35 vin., na drugih vplačilih 17.821 K 82 vin., izplačala je na hranilnih vlogah 16.745 K 34 vin., posojil 13.255 K 85 vin., v tekočem računu 71.304 K 45 vinarjev. Promet letošnjega leta bo presegal en milijon — znamenje, da hranilnica in posojilnica napredujeta. Uradni prostori so v župnijski pisarni. — **Kmetijsko društvo**, ki je od deželnega odbora za letos dobilo 400 kron podpore, si misli prav kmalu navbiti električen motor, ki bo poleg bencinovega motorja služil kot gonilna sila za kmetijske stroje. Električno motor dobival iz Česnjeve elektrarne. Iskreno pozdravljamo to namero v pravem pomenu naprednega kmetijskega društva. Načrte ali vzorce elektromotorjev je lahko ogledati pri načelniku g. županu Belcu. — **Ponižanje državnih cest** skozi št. Vid je dovršeno. Župnijska cerkev je s tem sto-

pila iz doline na kvišku, tudi druge hiše ob cesti bodo zadobile novo vnanje lice. Z materijalom, ki se je vozil iz ceste, se je napravil dvojen dobiček. Župniji ni bilo treba iskati materijala za nasutje starega pokopališča in ga od daleč na lastne stroške navažati, kar bi stalo nemalo denarja, podjetniku Toeniesu pa ni bilo treba iskati prostora za odvažanje materijala, marveč ga je skorej kar ob cesti zopet izvažal. Da se je ponižavanje ceste vršilo ravno sedaj ob potrebi razširjenja pokopališča, za to sta se potrudila in tudi dosegla grof Chorinsky in župan Belec. — **Prenovljeno in razširjeno pokopališče** je v nedeljo dne 9. t. m. blagoslovil prečastiti gospod stolni dekan Kolar. Izpolnila se je želja, ki jo je že leta in leta gojilo šentviško ljudstvo: dovolj prostorno in lepo pokopališče leži poleg farne cerkve. Ni brez pomena to. Verniki, ki hite v cerkev, se mimogrede pomude na grobiščih svojih rajnikih, in mnogo molitve za verne mrtve kipi proti nebu, kar bi se ne godilo v toliki meri, ko bi pokopališče imeli kje daleč zunaj vasi. — **Pravda teče** za mali košček zemlje, ki je še namenjen za pokopališče. Prodajalec Cirman, mesar in načelnik liberalne »kmečke hranilnice« trdi, da je prostor prodal le pod tem pogojem, da sme ob kaplaniškem zidu postaviti klavnico. Kupci (cerkveno predstojništvo in občinski odbor) pa o tem nič ne vedo. Vedeli pa so kupci in vedel je prodajalec, da je vlada poprej že dvakrat mesarju Cirmanu odločno prepovedala postaviti klavnico v sredi vasi, tik župnijske cerkve in čisto blizu šole. Ker prodajalec, oziroma njegova žena vstraja pri svoji zahtevi, so bili kupci prisiljeni vložiti tožbo, ki še niti v prvi instanci ni končana. Neumno in hudobno je torej trditi, da je kupec pravdo že izgubil. Kadar bo pravda končno rešena, bomo pa še marsikaj zanimivih povedali, da bo ljudstvo videlo, kako so gotovi ljudje v naši župniji vneti za blagor svojih faranov. — **Stari spomeniki**, ki so stali na starem pokopališču, pa so se vsled nasipanja morali odstraniti, se zopet nazaj postavljajo. — **Nalezljiva bolezen** griža, ki je v septembru in tudi še prve dni v oktobru pri nas brez usmiljenja gospodarila, je pretekli teden hvala Bogu vendar nekoliko ponehala. Zahtevala je v naši župniji 16 žrtev. V nedeljo dne 9. t. m. je o tej bolezni in o pripomočkih zoper njo zelo poljudno pred mnogostevilnim zborom domačega občinstva predaval okrožni zdravnik gospod dr. Derč. — **Predavanje o Portugalski in njenih zmešnjavah** bo v nedeljo dne 23. t. m. v telovadnici »Orla« popoldne ob 3. uri. Predaval bo gosp. Podlesnik. — **Ali je tudi župnik križ?** Ženska iz Dolnic, katere mnogovrstna zavijanja so hudobni ljudje na vse mogoče načine izrabili kot orožje proti domačemu župniku, je pretekli teden v ljubljanskem zaporu

presedela za kazen 2 dni in je obsojena še na 5 dni, kakor hitro županstvo zana, da v njeni hiši še ni vse v redu. Morebiti prav v kratkem pride še ena druga taká ženska na vrsto; tudi tista ženska je ljubljanka onih, ki smatrajo za svoj poklic, ljudi hujskati proti župniku in sploh duhovnikom. Ljudje božji, živite pošteno, potem vam ne bo treba tožiti in vpiti, da je župnik vaš sovražnik. — **Kaj bo z znanjem** ob veliki cesti sredi šentviške vasi nasproti Jožefovi gostilni? Tako se mnogi povprašujejo. Potrpijo za enkrat. Vsega naenkrat ne zmoremo. Če bo šlo po sreči, se bo to znamenje podro in postavilo lepo, novo, nekoliko večje. Vsega pa ne smemo povedati. Zakaj naši dobri ljudje le preradi verjamejo liberalcem, ki skušajo vse podreti, kar drugi zidajo. Zato pa moramo ali molčati ali pa v javnost dati nekoliko zavito, da se liberalci v isto prav pošteno zaleté, mi pa dosežemo tisto, kar smo na skrivnem želeli. Ne gre drugače. Liberalcem je lahko vpiti in kritizirati, ker nimajo nobene odgovornosti in nobene skrbi za splošen blagor. Zato pa le potrpljenje in previdnost! — **Dve znamenji**, eno novo in drugo prenovljeno, je domači g. župnik blagoslovil prejšnjo nedeljo v Gunceljah.

g »Zaklada«, narodna igra v štirih dejanjih, ki so jo preteklo nedeljo ob zelo obilni udeležbi vseh pravih prijateljev društvenega življenja priredili na Rovih, se bo prihodnjo nedeljo dne 23. t. m. ob pol 4. uri popoldne na občjo željo ponavljala. Zelo zanimivo je bilo preteklo nedeljo tudi predavanje g. vranjepeškega župnika pesnika Fr. Kreka ob romanju v Sveto deželo in o okupaciji Krete. Da ni manjkalo izvirnih elegičnih rim na padlo brado, se razume.

g V Kovorju se je ustrelil nad 60 let stari bolnik Dacar. Že dalj časa smrtno bolan si je s puško v četrtek dne 13. t. m. končal življenje. Živel je že prej nerodno. Da je rad popival zlasti žganje, je umevno. Sedaj tako žalosten konec! Bog bodi milostljiv njegov duši!

g V Begunjah se je vršil v nedeljo dne 16. t. m. popoldne po nauku na prostem za cerkvijo zelo dobro obiskan občni zbor našega Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva. Za govornika smo naprosili g. F. Terseglava iz Ljubljane, ki nas je navdušil za nadaljnje marljivo delo v društvu, kojega namen je v prvi vrsti vzgojiti poštene može, vnete matere, bogoljubna dekleta in čedne fante. To bodi pravi gorenjski ponos: biti ponosen na svoje katoliško mišljenje in lepo, tudi nazunaj spodobno življenje. Obljubili smo si, da se bomo po teh naukih tudi ravnali in za naše izobraževalno društvo vse svoje moči zastavili. Občni zbor je pokazal, da se naše društvo nahaja v tako ugodnem položaju, kakor ne kmalu kakšno. Blagajničar je poročal o ugodnem denarnem stanju društva

ki nima malodane nič stroškov, ko ima lepo in bogato knjižnico, ki nam jo je prevz. knezoškof, naš rojak, podaril. Begunjci silno radi bero. Izvedeli smo, da dobimo najbrže že prihodnje leto svoj Dom, za katerega se zelo prizadeva naš g. župnik Kleindienst. Izvolili smo prejšnji odbor, za predsednika pa je kakor dozdaj naš vrli župan. Pristopili so zopet novi udje — 120 jih je dozdaj. Tako smemo Begunjci na svoje društvo biti ponosni.

g Tržiške novice. Zopet moramo poročati o novi žrtvi alkohola. Vdovec Anton Sitar, čevljar in znani žganjepivec si je končal življenje dne 13. t. m. Zjutraj ob 5. uri je skočil z okna v vodo in tam mrtev obležal. Če se bo žganjepitje tako nadaljevalo, bomo morali še večkrat pisati o nesrečnih žrtvah, ki jih zahteva ta strašni morilec. — G. kaplan Čadež je pretekli torek prišel v društvo sv. Jožefa s predavanji o romanju v sv. deželo. Zanimanje za društvo je vedno večje, zato pa tudi narašča število članov in članic. — Dekliška Marijina družba priredi v nedeljo dne 23. t. m. v dvorani pri Bastelnu predstavo s petjem, deklamacijami Silvina Sardenko: »Solncu mojega dneva«, veseloigro »Učiteljica hoče biti« ter dramatično legendo »Nebeška vratarica«. Pričetek je ob 5. uri popoldne. Predstave Marijine družbe so splošno priljubljene, zato je pričakovati tudi ta dan obilne udeležbe. — Ženski odsek društva sv. Jožefa si je nabavil šivalni stroj, na katerem se bodo poučevale članice ob prostih večernih urah. Vse pošteno delavstvo naj bi se zbiralo v prostornih dvoranah našega doma.

g Komenda. V nedeljo dne 16. t. m. popoldne je Podborštom št. 24, v Ameriki bivajočemu Juriju Levcu pogorela hiša z vsem gospodarskim poslopjem, dvovrstnim kozolcem in lončarsko pečnico. V nevarnosti je bilo 5 okoli stoečih hiš, katere pa je obvarovala domača požarna bramba, ki je s svojim načelnikom g. A. Mejačem takoj bila na licu mesta. Zažgali so otroci pod kozolcem. Stariši, pazite vendar bolj na otroke. — V nedeljo dne 23. t. m. bo po poldanski službi božji v dvorani katol. slov. izobraževalnega društva javno podučno predavanje. Pridite k zanimivemu in važnemu predavanju v obilnem številu društveniki in nedruštveniki!

g Dražgoše. O priliki slovesnega blagoslovljenja popravljenih altarjev, priredi dne 23. t. m. v nedeljo ob 3. uri popoldne ondoto izobraževalno društvo veselico s petjem in igro: »Sv. Čita«. Vljudno vabi odbor.

g Z Broda. Kat. slov. izobraževalno društvo skupno s Slovensko Stražo priredi v nedeljo dne 23. oktobra t. l. poučno predavanje v župnišču ob treh popoldne. Govoril bo č. g. pater Gvido Rant iz Kamnika. Zato se vabijo vsi, ki jim je mar kaj lepega in poučnega slišati, zlasti fantje, kojim je za poznejše življenje izobrazba tako potrebna.

Prosi se tudi vse, ki imajo knjige izposojene, da jih nazaj prineso, da se knjižnica dne v red. Sicer pa le prihajajte pridno brat.

g Iz Gorič. Nek dopisun se v »Gorenjcu« št. 39 in 40 zaletava v naše vero ljudstvo, posebno je vzel na piko Založane. V št. 39. blati na nesramen način versko prepričanje našega ljudstva. Dne 23. septembra so vozili v podružniško cerkev oltar. Ta dogodek pa je reveža tako razburil, da je v imenovanem »Gorenjcu« nakvasil o verski blaznosti in verskem fanatizmu naših »ubogih Podgorcev«, med katere »le malokdaj zasveti kak svetovni inteligentni žarek« — take budalosti, da se iz njih prav dobro spozna svetovno inteligentni žarek dopisuna. S svetopi-semškimi Izraelci, ki so plesali okoli zlatega teleta, nas primerja, da »On« ceni Izraelce višje, ker so oni molili vrednost — zlato. Kajne dopisune, zlato bi tebi tudi dišalo! Obrekuje tudi, da so se vzniki pri »Lovrencu« napili jeruša — to je nesramna laž, ker so isti pili le nekoliko vina. Tak, ki je sam alkoholik in strasten ljubitelj jeruša, naj drži jezik za zobmi. Dalje piše, kako so ljudje vrelj iz hiš in se odkritih glav zbirali pred sveto (!) mehko lipovino in skoro popadali na trebuhe pred lipovimi bogovi! Nato pripomni: Brez komentara! Da! Brez komentara, dopisune — to tvoje klobasarenje res ne potrebuje komentara, ker te lahko vsak spozna iz teh skrupucanih stavkov! Pomilovanja vreden pa je le tvoj dopis in ti, ki si zgubil vso vero v Boga in svojo neumrjočo dušo!

g Bohinjska Bistrica. Proslava 25-letnice posvečevanja župne cerkve se je kar najlepše izvršila. Daljše poročilo prinese »Domoljub« prihodnjich. — Ogenj na Bohinjski Bistrici dne 17. oktobra 1910. Danes zjutraj ob 5. uri je plat zvona oznanil, da gori v Gradu. Ogenj je nastal po neprevidnosti. Delavci, ki pripravljajo stanovanje in uradne sobe za oskrbnitvo verskega zaklada, namreč kurijo po sobah in prostorih z ogljem, da bi se delo hitreje sušilo. Seveda bi pri tako nevarnem poslu morali postaviti kakega varuha čez noč. Žal, tega niso storili. Zato je žerjavica pregorela tramovje in se je isto unelo. Bila je nevarnost, ker so iskre že švigale skozi okna in se je valil gost dim. Gasilci so bili takoj na mestu ter ogenj zadušili.

g Iz Volčjega potoka se poroča: Dne 7. t. m. je umrl Matija Verovšek nenadoma, ko je na njivi oral, zadet od srčne kapi. Naj v miru počiva!

+ Slavnost v Stari Loki. Iz Stare Loke se nam poroča: Slovesnost blagoslovljenja nove zastave našega Orla izvršila se je nad vse lepo. Že jesenski dan pretekle nedelje je bil nad vse krasen. Prejšnji večer so združeni mestni in starološki pevci ob svitu Orlovih balončkov zapeli tri lepe pesmi kumici zastave blagorodni gospej M. Jelovčan. To je najlepši odgovor na neštete napade, katere je morala vrla naša somišlj-

nica prestatl od liberalnih listov. Ginja lživ je bil začetek nedeljske slavnosti, ker so Orli v kroju med sv. mašo pristopili k skupnemu sv. obhajilu. Marsikateri materi se je utrnila solza. Ob 9. uri je bila instrumentalna sv. maša. Ob pol 3. uri popoldne, ko so bile čete zbrane, je pozdravil došle goste z iskrenimi besedami podpredsednik g. Iv. Baloh, na kar se je razvil prelep spreved do dekanijske cerkve. Naprej so korakala naša dekleta v pečaj in avbah, ki so s šopki ovenčale vse Orle, bila jih je lepa vrsta, potem zastave sv. Mihaela od krščansko soc. zveze, iz Mengša in Preske, nato 108 Orlov in nazadnje kumica ljudi v narodni noši z našim načelnikom v ekipaži. Pri cerkvi jih je pozdravil lep slavolok z besedami: Dvigni se Orel na brzih perutih! — kvišku, kjer zvezde nebeske žarijo! Cerkvni govor je prevzel g. c. kr. prof. v p. dr Josip Marinko. Govoril je ognjevito o najpotrebnejši naši organizaciji, o Orlih. G. govornik je potem blagoslovil novo zastavo, ki je res že sama na sebi vredna, da si jo ogleda vsak odsek. Takega velikanskega Orla gotovo še nima nobena zastava. Na eni strani je slika sv. Cirila in Metoda z napisom: Sv. Ciril in Metod — čuvajta slovenski rod! Na drugi strani je pa orel v srebru in svili izdelan, spoda napis: Za vero in dom, potem trobojni naš grb z zlatim križem v sredi. Načrte je napravil ljubljanski slikar g. Bradaška. Zastava je pa delo domačih rok, namreč ge. Ivane Volgemut, ki je napravila že 14 zastav in katero odsekom najtoplejša priporočamo. Po slavnostnem sprevedu se je vršila ljudska veselica pri Blažički, kjer je goste pozdravil napis: Bratom bratski Na zdar! Navdušeno je govoril načelnik Zveze Orlov dr. L. Pogčnik. Omenjamo še, da se je cele slavnosti udeležil naš poslanec Fr. Demšar, ki je tudi daroval za zastavo 10 kron. Hvala mu! Seveda za toliko ljudstva pri nas ni primernih prostorov, a vse se je lepo izvršilo. Omenjamo še, da so bile ob cesti vse naše hiše okrašene s trobojnicami in da je tudi iz zvonika plapolala 16 metrov dolga zastava. Slavnost, kakršne še ni videla Stara Loka, ostane vsem v najlepšem spominu!

g Občinske volitve v Kranju. Občinske volitve so se vršile koncem septembra. Liberalci so se tresli od strahu pred nami. Drugi in tretji razred sta namreč že od nekdanj delala preglavice liberalcem, zlasti pa še to pot, ko se je reklo, da dosedanji župan g. Šavnik ne bo maral sprejeti izvolitve. Kje dobiti moža, ki bi mu meščani hoteli zaupati kakor dosedanjemu županu? Torej naj cesarski svetnik in vseobče spoštovani mož služi vsaj za vabenka. Pihali so liberalni agitatorji posebno ženskam na dušo. Sajovčev Janko, po domače Plajbezen, je tako ljubeznivo govoril: »O, gospodična F., saj bote vendar še za starega župana, ki je tako dober. Če ga ne bomo volili, bo same žalosti umrl.« — Pri tem pa je dobrosrčni

Janko pozabil skriti »Gorenjca« lanjskega leta, kjer je isti Janko pomagal zmerjati župana s cokljo. Ciril Pirc, ki je prepričan, da ga bomo zavoljo zaslug, ki si jih je spletel s kreditnim društvom, soglasno volili za župana, je nastopal še odločneje. Kot tlačane na delo je komandiral trgovce k volitvi — sicer bo bojkot. Škoda zanj, ker njegova veljava in postava nista prišli v poštev. Pravi tlačan kranjskih liberalcev je Vinko Majdič. Iz Citalnice so ga vrgli, z judom ga zmerjajo — in ostane zvest in delaven — poslal je vse svoje uslužbenca na volišče (če jim je za to kaj plače odtegnil, še ne vem). Najbolj goreči so ponavadi izpreobrnjenci. Ni Euda, če je trgovec z grunti in veleznajni Lovro Rebolj vse svoje moči napel za — liberalce. Mož je velezanimiv. Svoj stan in svoje prepričanje premenja vsake kvatre. Vsem (se razume liberalcem) hoče ustreči, pa ima smolo, da pred volitvami on na kmeta pozabi, po volitvah pa kmetje nanj. — Ker je tedaj naš občinski odbor imel take padarje ob svojem rojstvu, zato se ne čudi, dragi čitatelj, da so prišli vanj možje, kakor evangelijski gostje na ženitnino — ugledni meščani so pa stopili v ozadje.

Dolenjske novice

Škocjan pri Dobrovi. Dne 9. oktobra je mil. g. proš. dr. Elbert blagoslovil novi most čez Krko na Dobrovi. Šešlo se je ljudstva iz domače škocjanske in sosednjih fará čez 4000. Ob najlepšem vremenu se je vršila procesija iz otoške cerkve k šotoru, koder je mil. gospod proš. ob asistenci sosednih duhovnikov opravil pontifikalno sveto mašo pod milim nebom. Svirala je ob slovesnem opravilu godba iz Kostanjevice, peli so škocjanski pevci, špalir pa delali šentjernejski ognjegasci. Mil. g. proš. je imel lep nagovor o pomenu in namenu novega mostu, g. deželni odbornik dr. Lampe pa je most, ki ga je zgradila dežela in sosedne občine, odprl ljudskemu prometu. Skoro 20 let se je gradil ta most, toda needinost ga je zavlačevala, dokler ni postal po večini sedanjega deželnega zbora dovršeno dejanje. Zato so bili občani veseli, da so dočakali mostu in v znak veselja so dali duška v lepi slavnosti, ki je izšla iz ljudstva. Dekleta so plela vence, fantje so postavljali mlaje, možje so se gibali in pripravljali vse potrebno za lepo slovesnost. Zlasti sta se trudila moža Iv. Hočevar z Dobrove in I. Zorar z Drame. Čast! — Popoldne je škocjansko izobraževalno društvo priredilo predstavo pod kozolcem g. ključarja Iv. Selaka. Igrali so igro »Novi most« in tamburaši so udarjali več pesnij. Ljudstva se je črlo ob predstavi in sploh vsa slovesnost se mora imenovati pravi ljudski

tabor na zgodovinskih tleh nekdanjega trga Gotnega brda, v sredi nekdanje Slovenske marke.

d Liberalna nedolžnost na Vačah. Blagajnetov list in njegova stranka sicer nič nima pomena za nas. Svojim čitateljem v zabavo razložimo povest o ciganu iz devete dežele, ki se pri nas precej podobno čuje, če kdo samo posluša Blagajneto in morda res kaj dá na njegov klepetavi list. V deveti deželi se splazi cigan v kmetovo peč. V peči vrta s posebnim svedom, da bi vlomil v zaklenjeno sobo. Kmet na vse to nleti. Napredni cigan prileze iz peči, rekoč: »Ta-le sveder bi ti rad prodal, zato sem ti pokazal, kako vrta.« Drugič zasači kmet cigana, ko mu na njivi ruje in krade krompir. Cigan potolaži kmeta: »Samo za krompirjevo zelišče sem se oprijemal, da me burja ne vrže, ki tako piha.« Slednjič ukrade cigan kmetu konja ter odjaha ž njim. Kmet to zapazi in urno dirja za njim na drugem konju. Cigan strelja na kmeta nazaj, a ga ne zadene. Ko mu streljivo poide, ga kmet dohiti. Nedolžni cigan pa mu sočutno reče: »Ali si ti? Zakaj pa nisi prej povedal? Lej, kako bi bil kmalu nesrečen!« — Če naš Blagajna še kaj takega stori, vedno je nedolžen, svoje reči pa nam pripisuje. Če povemo kaj takega, o čemur vrabci že čivkajo, pa nam namesto protidokaza očita laž. Seveda verjamejo mu skoro samo tisti, ki hodijo v Glažarjev hlev gnoj tlačiti, pa še tisti bi mu ne verjeli, če bi se jim nehali prilizovati. Tako n. pr. je Blagajna v očeh svojih besnih pajdašev prav dober kristjan. Če bi bil pripravljen brez svetih zakramentov umreti, ali če ne hodi v cerkev, je to njegova stvar. Radi cerkve se je že v svojem listu ujedal nad našimi Orli. Nekateri iz njegove ponočne patrolje so včasih hodili k maši, sedaj pa le bolj njega posnemajo. Ker duhovščine ne more trpeti, zato tudi ne more trpeti Orlov, Marijine družbe in našega društva. Tudi vemo vsi, da on piše, bere in razširja liberalne časnike. Vkljub vsemu temu pa bo trobil o sebi samem: »Saj mi nismo liberalci, smo krščanski Slovenci!« — Kako nam je davke odpravil, naj povedo šolska stranišča! — Kadar vidi v nedeljo hoditi ljudi v Konradovo gostilno, se mu zdeha in cedi grenke sline po kronicah v shujšani blagajni. Lepi časi so to bili. Sam je ustanovil posojilnico, a lastni pristaši so ga odvrgli. Pa se je reko ljudem pred ustanovitvijo, da se bodo s čistim dobičkom popravljala občinska pota. Kje je čisti dobiček in kaj bo s tako posojilnico? Naša posojilnica je vendar namesto faranov plačala za kaplanijo par stotakov. Seveda, da bi ljudje ne imeli časa o tem misliti, zato Blagajna preobrača čudne kozolce po svojem lističu. Dokler nas ni njegova prazna glava osrečila, ni bilo ne duha, ne sluha o stranki stranišča. Verjamejo, da ni častno biti za načelnika take stranke. — Hvala lepa Blagajnetu, ki je premnogim odprl oči, da vidijo, česa so taki naprednjaki zmožni. Zelimo mu,

naj še toliko časa pri nas ostane, da so bo pošteno »peljal« na celi črti, kakor se je že pri posojilnici in da bi še veliko gnoja spravil v Glažarjev hlev!

Občinske volitve v Veliki Loki. Kar smo pričakovali, se je zgodilo, občinske volitve v Veliki Loki so se neugodno končale za našo Slovensko Ljudsko Stranko. Združeni liberalci so prodri z nasilstvi v dveh podobčinah in dveh razredih ter si priborili večino. Slovenska Ljudska Stranka je pridobila le 10 odbornikov. Naša zmaga je bila gotova v vseh treh razredih, a liberalni alkoholisti so uganjali na volišču, kakor tudi po agitacijskih potovanjih stvari, ki spadajo pod kazenski zakon. Posebno odlično sta se trudila za liberalce študenta Buzovec in Klemenčič. Našim volivcem so trgali volivne listke in jih zamenjavali z liberalno kandidatno listo; pritiskali so na ljudstvo z denarjem in pijačo in ni bila redka beseda: »Če ne boš z nami (namreč z liberalci) volil, pa naj Ti da župnik žita, pa naj Ti župnik posodi živino za vožnjo in obdelovanje sveta.« V volivni komisiji so bili sicer naši možje, a so bili nekoliko preveč popustljivi napram nepravilnim liberalnim pooblastilom in so bili pretaktni napram surovemu vedenju gotovih liberalnih oseb. V tem oziru bo treba v bodoče drugačnega postopanja. Tretji razred šteje pri nas nad 500 volivcev. Došlo je krog 160 mož in naša stranka je propadla z desetimi glasovi. Liberalci so spravili na volišče vso svojo gardo. V drugem razredu je zmagala naša S. L. S. V prvem razredu smo propadli z dvema glasovoma. Liberalno barko je prišel reševati nadučitelj Vidmar iz Čateža, ki je prav krepko agitiral za »osovražene« Velikoločane. Železniški inšpektor Robasi je tudi čutil potrebo, da pokaže kot državni uradnik svojo nepristranost, ko je glasoval v prvem razredu sam in potem tudi s pooblastilom dolenjske železnice, ki se dozda ni utikala v politične boje po deželi. Po zmagi so kričali sladkoginjini liberalci: »Živijo klerikalna živina« in se pri tem gugal, prevzeti od geruža in petijota. Škoda, da ni pripeljal postajenačelnik Teply s svojim glasom za liberalno stranko tudi poseben vlak živinskih voz, kamor bi bil spravil tulečo drhal. Liberalna menežarija v železniških vagonih bi bila prizor za bogove in ponos vsake svetovne razstave. Proti nepravilno izvršeni volitvi vložimo pritožbo, potem bomo volili — vnovič. Nekaj tednov bo še opravljal službo sedanji župan. Zato pa le korajžo volivci naše S. L. S. Ni še vseh dni konec. Liberalni študent nam ne bo onečaščeval našega občinskega zastopa! Na delo že sedaj, končna zmaga bo naša, v kar pomagaj Bog in sreča linaška!

Notranjske novice

Občni zbor Kmečke zveze za postojnski okraj se bo vršil v nedeljo, dne 30. oktobra, popoldne ob pol 4. uri v Št. Petru na Krasu v posojilnični hiši. Poročal bo deželni in državni poslanec dr. Žitnik in nadzornik g. Legvart o živinoreji. Pridite v prav obilnem številu vsi posestniki in volivci. Dohod z vlakom je zelo pripraven, namreč popoldne ob četrt na 4. Odborniki in zapupniki Kmečke zveze, delajte na veliko udeležbo!

n Vrhniške novice. Prisiljeni smo izpregovoriti resno besedo. Pravimo: prisiljeni smo. Kajti dolgo časa smo mirovali, trpeli tako, da so se nam čudili celo liberalci; a zdaj je mera zvrhana. Celó prosili smo, naj se ne krši mir in red. Vse ni izdalo nič. V mislih imamo rajfajzovko in tiste, ki jej nalašč nagajajo. Med temi zadnjimi pride posebno v poštev g. Seliškar, občinski tajnik in uradnik »Občinske hranilnice« na Vrhnikih. Zdi se, kakor da bi si bil ta mož zastavil za glavno nalogo svojemu delovanju na Vrhnikih bolj ali manj odkrit boj proti vrhniški »hranilnici in posojilnici«. Proti rajfajzovki torej, ki je že pred desetimi leti prihitela na pomoč vrhniškemu ljudstvu kot prava ljudska prijateljica, je pričel občinski tajnik strupeno agitacijo. Seliškar hodi po vaseh okrog kot kak plačan agent, poizveduje po imenih onih, ki imajo denar naložen pri rajfajzovki, ter na nje z vso silo pritiska, naj dvignejo denar pri rajfajzovki ter ga nalože pri »Občinski hranilnici«. Predrzen je tako, da od strank zahteva celo hranilne knjižice, naj mu jih pokažejo. Neverjetno! Posebno ugoden prostor so mu gostilne, kjer dela zoper rajfajzovko in ljudem »oči odpira«. Kar napove se: prihodnjo nedeljo pridem pa v vašo vas. Še celo v občinskem uradu pritiska v tem zmislu na ljudi. Ko bi človek ne slišal tega iz ust zanesljivih mož, bi težko verjel. Po hudi agitaciji je pripravil Seliškar par strank, da so vrnilo posojilo pri rajfajzovki ter isto vzele pri »Občinski hranilnici«. Ali je s tem napravil strankam kako dobroto? Ali ne daje rajfajzovka posojila proti pet odstotnim obrestim, kakor »Občinska hranilnica«? Čemu torej napravljati nepotrebne stroške pri kolekih? Seliškar se poslužuje pri svoji agitaciji nedostojnih pripomočkov. Trobi ljudem, da rajfajzovka koristi le nekaterim ter govori v zmislu, kot bi jo odborniki izkoriščali. Kateri pa so tisti »nekateri«, ki jim služi rajfajzovka? Ali ima morda koristi od rajfajzovke kaplan Vovko, ki jo vodi brez vsakega vinarja plače, samo iz ljubezni do ljudstva? Medtem ko je stala uprava zadruge do 1. julija t. l. mesečno 140 kron, ne stane danes niti vinarja. Ali jo izkoriščajo drugi odborniki, izmed katerih ne dobi

nobeden nobenega vinarja? Ali nima od rajfajzovke koristi cela občina, če je dala za slikanje v cerkvi 1000 kron, za mlekarno 1000 kron, ako je leta in leta z nizkimi obrestmi dajala in še danes daje ljudem posojila? O izkoriščanju si upa govoriti Seliškar, ki vleče mesečno svojih 250 kron od občine in njene hranilnice! Ko bi danes naša zadruška prenehala, gre njen rezervni zaklad po njenih pravilih v gospodarske namene vrhniškega okoliša. Ali torej hranilnica in posojilnica ne koristi vsej občini? — Pa Seliškar govori ljudem, da je zdaj rajfajzovka na Vrhnikih nepotrebna. Tako je! Dr. Krek in vsi drugi, ki ste se trudili za združništvo na Slovenskem, skrijte se! Oglasil se je Seliškar v svoji modrosti! Ze nešteto krat smo povedali, da je rajfajzovka potrebna. — Najgrše je pa to: Znano nam je, da Seliškar plaši ljudi s tem, da je dal kaplan Vovko prenesti rajfajzovko v kaplanijo, in torej stvar ni popolnoma varna. Mož je predrzen tako, da si upa te reči celo javno v gostilni govoriti. Priče so na razpolago! G. Seliškar, vprašamo Vas, ali Vam je morda znano, da je imelo sodišče radi tatvine ali goljufije katerikrat kaj opraviti s kaplanom Vovkotom? Zakaj sumničite torej gospoda Franca? Ali je bil kaplan Franc že katerikrat na begu proti onemu koncu, od koder se gre v Ameriko? In Vi?! Čemu ljudi plašite in krivico delate ljudem, ki Vam nič nočejo?! — Še marsikaj bi lahko povedali, pa zaenkrat prizanesemo. Izjavljamo pa: Kakor hitro bomo zvedeli, da Seliškar bega ljudi proti rajfajzovki, povedali bomo reči, ki nikakor ne bodo ljube občinskemu tajniku; naše ljudstvo pa bo strme spoznavalo, kak mož je Seliškar. Da ne bo kdo mislil, da se lažljivo izmišljujemo te stvari, povemo, da imamo za vse naštetu na razpolago zanesljive priče, katerim gre vera skozi srce. Ljudi pa prosimo, naj ne sedajo na lim napačnim govoricam, marveč vse take slučaje naznanijo »Hranilnici in posojilnici« na Vrhnikih, ki bo poskrbela, da bo minulo veselje vse, ki z nepoštenim namenom agitirajo proti njej. — Dne 10. t. m. se je vršilo na Vrhnikih premovanje goveje živine. Prav lepe komade smo videli, ki so jih prignali iz vrhniške okolice in iz Logatca. — Prihodnjo nedeljo, to je dne 23. t. m. priredi »Bogomila« predavanje za žene in dekleta v »Društvenem domu«. Vse ženske ste prav iskreno povabljene!

n Iz Dolenjega Logatca. V nedeljo dne 9. t. m. prenesli smo z vso slovesnostjo krasen kip presv. Srca Jezusovega v zanj pripravljeno kapelico na »Martinhrību«. Vreme je bilo prav lepo in prijetno. Ljudstvo se je tega cerkvenega spredva udeležilo nepričakovano veliko, kar kaže, da smo Dolenjelogačani bili potrebni, pa tudi vredni svoje lepe župnije. Gorečnost za dobro in plemenito se kaže dejansko v najlepši luči. — Prijazna vas Martinhrīb je dobila v svojo srédo najboljšee-

ga prijatelja in zaščitnika, kateremu je pripravila najdostojnejši sprejem in in mično stanovališče. O, da bi vabilo presveto Srce Jezusovo vse k vstrajnemu in zvestemu posnemanju njegovega življenja! — Prihodnjo nedeljo dne 16. mes. popoldne se je v »Društvenem domu« vprizorila mična igra, h kateri je prišlo mnogo prijateljev zdrave in poštene zabave. Prireditev je bila velezanimiva in je v vsakem oziru izvrstno izpadla.

n Iz Senožeč. Malokdaj se oglasi mo. Pa ne smete misliti, da se bojimo sovražnikov Boga, Cerkve in katoliške duhovščine. Le preskromni smo! — Tamburaši krepko udarjajo skoraj vsak večer pod spretnim vodstvom g. organista. Izobraževalno društvo je priredilo predavanje o slabih in dobrih časopisih. Pri nas kar mrgoli brezverskih časnikov; zato pa so tudi Senožeče daleč na okrog znane kot najliberalnejši trg slovenske zemlje. Zato neizprosno boj liberalnim listom! — Otroke hočemo privaditi na varčevanje, zato imamo Čebelico, ki je imela od 1. januarja tega leta do sedaj do 350 kron prometa. — V nedeljo dne 9. t. m. je predaval deželni sadjarski inštruktor g. Humek v Dolenji vasi o sadjereji. Predavatelj je zelo poljudno razložil vzroke propadanja sadjereje. Sadjarjev po poklicu nimamo, t. j. takih, ki bi se samo s sadjarstvom pečali. Sadja ne znamo uporabljati. Oblastva so se premalo ali nič brigala za sadjarstvo. Pojasnil je, kaj je potrebno za dobro sadjarstvo: 1.) treba je primerne zemlje; 2.) primernega podnebja; 3.) primernih sadnih vrst; 4.) dobre oskrbovanja ter 5. skrbne uporabe. Orehi in črešnje preneso suho zemljo, torej se te lahko sadi v naših krajih. Jabolka in češplje pa zahtevajo že bolj debelo zemljo. Zato moramo previdno izbirati zemljo. Priporočal je, da županija Dolenjavas sama zase zasedi malo drevesnico. Pri nas imamo 4 župane za 2000 ljudi. Zato je delo enotno in uspešno res težavno. Ena drevesnica bi bila lahko za celo župnijo, ko bi en župan županoval pri nas. Bili bi pa tudi manjši stroški, če bi bila ena drevesnica. Skupna drevesnica za celo župnijo bi bila zelo potrebna. To je misel pisateljeva. Predavatelj so vsi zelo pozorno sledili. Sklenili so, da zaprosijo deželne in državne podpore za drevesnico. — Vedno bolj skrbje za kmečko ljudstvo tudi na Notranjskem. Kmetovalci, oklenite se naših poslancev in delavnih katoliških duhovnikov!

REŠITEV UGANKE.

Smrt.

Rešitev je bila pravilna pri 75 reševalcih. Nagrado je dobil:

Josip Mahnič, mlinar, Dolina pri Trstu.

Nagrada: Knjiga o lepem vedenju.